

Nota

Programma van maatregelen na proefsleuven

ROESELARE HONZEBROEKSTRAAT (prov. West-Vlaanderen)

Auteurs: Thomas APERS, Christof VANHOUTTE

Projectcode: 2017I114

- **Administratieve gegevens**

Projectcode:	20171114
Naam erkende archeoloog:	Thomas Apers
Erkenningsnummer:	OE/ERK/Archeoloog/2016/00110
Locatiegegevens:	Roeselare, Honzebroekstraat (zie plan in bijlage 1,2 en 3 van de bureaustudie)
Lambertcoördinaten onderzoeksgebied:	X: 61553.2, Y: 184843.30 X: 61902.3, Y: 185046.03
Kadastergegevens:	Roeselare, afdeling 1, sectie A, percelen 707a (partim),708b (partim), 709l, 709p (partim), 709r, 713c en 718w (zie plan in bijlage 3)
Topografische kaart:	zie plan in bijlage 1 en 2 in verslag van resultaten bureauonderzoek
Begindatum onderzoek:	18/09/2017
Einddatum onderzoek:	22/09/2017
Relevante termen thesauri:	Romeinse tijd, metaaltijden, handgevormd aardewerk, houtskoolmeiler, proefsleuvenonderzoek, natuurwetenschappelijk onderzoek
Plan met afbakening verstoorde zones:	/

- **Aanleiding vooronderzoek**

➔ zie het verslag van resultaten bureauonderzoek 2016E66.

- **Resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem**

➔ zie het verslag van resultaten proefsleuven 20171114.

- **Gemotiveerd advies**

➔ Volledigheid van het vooronderzoek

Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Hierbij werden 20 parallelle, 1,80m brede sleuven met een tussenafstand van gemiddeld 12 tot 15m aangelegd. De afstand varieerde in functie van de locatie van de funderingen voor de kavels. Alle sleuven hadden een NNW – ZZO orientatie met uitzondering van de meest westelijke sleuf. Het doel van deze proefsleuven bestond erin de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

Het aantal archeologisch relevante sporen beperkte zich tot één enkel grachttracé, een gedateerde kuil en enkele ongedateerde kuilen. Archeologisch interessanter waren de twee kolenbranderskuilen of houtskoolmeilers ter hoogte van sleuf 2. De aanwezigheid van deze structuren binnen het projectgebied is niet toevallig. In de directe regio rondom het onderzoeksgebied konden reeds in het verleden tijdens archeologisch (voor)onderzoek al een aanzienlijke hoeveelheid gelijkaardige structuren vrijgelegd die (bijna alle) in de Romeinse tijd gedateerd worden. Vermoed wordt dat de regio toenertijd

een productiecentrum was voor houtskool. De nabijheid van bosrijk gebied was hiervoor een vereiste om te kunnen voldoen aan de productienoden.

→ De aanwezigheid van de archeologische site

Uit het proefsleuvenonderzoek (zie verslag van resultaten proefsleuvenonderzoek) bleek dat er zich op het terrein geen archeologische site bevond. Wel konden twee geïsoleerde Romeins houtskoolmeilers aangesneden worden ter hoogte van sleuf 2.

→ Waardering van de archeologische site

Aangezien het plangebied verder geen relevante archeologische resten bevatte, werd beslist deze twee houtskoolmeilers mee op te nemen in het vooronderzoektraject. Hierbij werden beide meilers zorgvuldig onderzocht met aandacht voor voldoende staalname in functie van verder natuurwetenschappelijk onderzoek (zie infra bepaling van de maatregelen).

→ Impactbepaling

De geplande werken zullen nefast zijn voor het bodempatrimonium. Echter werd tijdens het archeologisch vooronderzoek geen archeologische site aangetroffen. Enkel twee Romeinse houtskoolmeilers bleken archeologisch interessant. Het onderzoek op beide structuren werd mee opgenomen in het vooronderzoektraject teneinde een vrijgave van het terrein te kunnen verkrijgen.

→ Bepaling van de maatregelen

Op basis van het ontbreken van archeologisch relevante (bewoningssporen) wordt geen verder archeologisch terreinonderzoek geadviseerd. Wel wordt binnen het groter onderzoekskader op de aanwezigheid van de houtskoolmeilers in de regio rond Roeselare verder natuurwetenschappelijk onderzoek aanbevolen dat kan leiden tot een vermeerdering van de kennis. Deze geadviseerde onderzoeken worden aanbevolen voor beide meilers, behalve de chemische analyse die enkel geldt voor meiler 5.

In eerste instantie wordt antracologisch onderzoek aanbevolen. Deze natuurwetenschappelijke methode heeft als doel te bepalen welke houtsoorten gebruikt werden bij de houtskoolproductie. Gaat het bijvoorbeeld om willekeurig hout aanwezig in de directe regio, of eerder om geselecteerd (duurzaam) hout (al dan niet geïmporteerd)? Daarnaast kan deze methode ook het oud hout effect uit sluiten bij de AMS C14 analyses die geadviseerd worden voor beide structuren. Ideaal hierbij gebeurt dus de

koolstofdatering op jonge takjes en twijgen of op boomsoorten die een relatief kort levensbestaan hebben (bv. hazelaar, els,..) en niet op beuk/eik die een lange levensloop kennen.

Een derde en laatste natuurwetenschappelijke techniek die geadviseerd wordt en kan bijdragen tot een verdere kennis van de kolenbranderskuilen of houtkoolmeilers, is een chemische analyse op de binnenzijde van het aangetroffen aardewerk. Uit voorgaand archeologisch onderzoek is gebleken dat sommige houtskoolmeilers nog een extra kuil direct naast of deels onder de verbrandingskuil bezaten, waarover nog geen duidelijkheid bestaat. Één hypothese bestaat erin dat deze kuilen dienden voor de opvang van secundaire grondstoffen bij het productieproces, waaronder teer. Een chemische analyse op de binnenzijde zou op die manier de hypothese van deze 'bijkuil(en)' kunnen bevestigen.

In onderstaande tabel wordt een geschatte prijs voor boven vermelde onderzoeken voorgesteld.

Type onderzoek	Aantal
Uitzeven bulkstalen en herverpakken restresidu (1 mandag)	1 x
Antracologisch onderzoek (houtsoortbepaling)	2 x
AMS C14 analyse (absolute datering)	2 x
Chemische analyse op organische resten (controle teerresten)	1 x
Totale geschatte richtprijs	3250€